

Dobr. 341

412439

Nr. 5. 18. stycznia 1924. W. P. Rok VI.

I. SPRAWY POLSKIE.

Agencja PAT ogłosiła 15. I. rano następujące oświadczenie: "Rząd Polski po zapoznaniu się z oświadczeniem Rządu sow., zawartym w komunikacie Tassa z dn. 11. I., a stanowiącym odpowiedź na oświadczenie Rządu Polskiego z dn. 5. I., zaznacza, że na szereg twierdzeń w oświadczeniu tym zawartych, daje pełną odpowiedź nieprzerwana walka, jaką Naród Polski prowadzi z Niemcami kosztem tylu ofiar pod kierownictwem Rządu Polskiego. W głębokiej trosce o zachowanie pełnej solidarności narodów zjednoczonych i o sprawę pokoju w tym decydującym okresie walk uważa Rząd Polski za bardziej celowe powstrzymanie się od dalszej dyskusji publicznej. Rząd Polski oświadcza, iż nie uznaje jednostronnych zmian ani faktów dokonanych na ziemiach Republiki, natomiast chętnie omówi na warunkach sprawiedliwych szereg problemów dotyczących kształtu istniejących zagadnień. W nadziei doprowadzenia do całkowitego porozumienia, co leży w interesie obu stron, jak również w interesie zwycięstwa. Rząd Polski zwraca się do rządów W. Brytanii i St. Zjednoczonych o pośrednictwo w rozmowach na temat kształtu istniejących zagadnień, celem doprowadzenia do porozumienia i osiągnięcia harmonijnego układu stosunków w Środkowej Europie".

Min. Eden wręczył amb. Gricelowi deklarację Rządu Pol. jeszcze przed podaniem do wiadomości publicznej. Departament Stanu z Waszyngtonu zawiadomił, że Rząd Pol. zwrócił się do niego z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów stosunków polsko-sow. Amb. pol. w Waszyngtonie odbył rozmowę z min. Hull, tematem rozmowy była deklaracja Rządu Pol. Po zakończeniu rozmowy min. Hull odbył konferencję z prez. Rooseveltem.

"Times" pisze: ministrowie bryt. wierzą, iż oświadczenie Rządu Pol., które sformułowane jest w słowach sądrych i roztropanych przywołuje się do zasady stosunków w Europie środkowej

klarać na najwyższą wagę polityczną i utrzymać jest na wysokim poziomie. "Daily Mail" stwierdza, że Polska zgadza się na negocjacje w sprawie granic i gotowa jest zmienić obszerne tereny wschodnie na mniejsze lecz równo tereny zachodnie. Takie rozwiązanie kwestii będzie miało wielkie znaczenie dla Europy a dla Polski otwiera nowe możliwości. "Daily Telegraph" pisze: że każde rozwiązanie zagadnienia stosunków polsko-sow. pozostawiające pod znakiem zapytania lub wywołujące niezadowolenie Polaków byłoby nieślusne. Rząd Pol. dał powściągliwą odpowiedź i ujawnił głęboki zmysł polityczny. "New York Herald Tribune" stwierdza, że polska odpowiedź otwiera drzwi do portraktacji nad stworzeniem mocnego systemu pokoju światowego. "Sunday Times" zaznacza: jasnym jest, że oświadczenie Rządu Pol. wydane zostało za aprobatą Anglii. Min. Eden wręczając sam to notatki dzielił jej swego pomocnika. Ona jednak dziennik nowozelandzki pisał: Należy pamiętać, że wojna rozpoczęła się z racji zobowiązań angielskich wobec Polski. Polska musi otrzymać sprawiedliwość i miejsce w gronie narodów. "Observer" zauważa: Oświadczenie Rządu Pol. jest powściągliwe i rozsądne. Polacy w swojej deklaracji nie oświadczyli jednak dosłownie, że przyjmują linię Curzona. Pismo wyraża więc obawy wynikające z ukrytej groźby rządu sow. w jego deklaracji nieuznania Rządu Pol. w razie pomocy.

17. I. agencja Tass ogłosiła rano odpowiedź na deklarację Rządu Pol. Oświadczenie Rządu Pol. w którym zasadniczo zagadnienie uznania jakiejś linii Curzona zignorowano i pominięto przyjęcie należy jako od nową propozycję granic wzdłuż linii Curzona. Jeżeli chodzi o sugestię dotyczące podjęcia portraktacji, to rząd sow. uważa, że są one obliczone na zwłokę, gdyż nie trudno zrozumieć że nie może być mowy o prowadzeniu portraktacji tam, gdzie nie ma stosunków dyplomatycznych. Rząd sow.

przypomina, że stosunki te zerwane zostały w związku z czynnym udziałem Rządu Pol. w oszczerozej kampanii nieprzyjacielskiej skierowanej przeciw rządowi Związku radzieckiego z powodu Katynia. W ten sposób Rząd Polski zamianifestował brak dobrej chęci do nawiązania dobrosąsiedzkich stosunków ze Związkiem Radzieckim."

Równocześnie "Związek Patriotów Pol." w Moskwie gwałtownie zaatakował Rząd Polski i zgłosił żądanie utworzenia nowego "rządu polskiego" powołanego Sowie-
tom.

Rosja zagraża więc w otwarte karty. Na spokojną odpowiedź Rządu Polskiego, wyrażającą gotowość pertraktacji i zapraszającą do nich W. Brytanię i Amerykę, odpowiedziała atakiem na Rząd Polski i odmową rokowań. Doczekamy się więc zapewne mianowania rządu komunistycznego i jawnej walki z Polską. Sowieci rzucają równocześnie wyraźne rekawice Anglii i Ameryce. Sprawa Polski znów staje się ośrodkiem zagadnień i walk, z których jednak sowieci nie wyjdą zwycięsko.

II. SYTUACJA NA FRONTACH.

ZACHÓD: W naloocie wtorkowym zniszczono osiemnastu 152 myśliwców niem. Nalot był dokonany przez 700 bombowców i 500 myśliwców. Zalegli 110 tysięcy ludzi. Gen. Arnold oświadczył, że zaatakowane zakłady Me 110, Junkersa i Fokker-Wulff zostały w zupełności zniszczone. 13. I. Moskity atakowały znów Berlin. 14. I. przez cały dzień 1100 samolotów atakowało obiekty w pkn. Francji. W nocy RAF zrzucał na Brunzwik w ciągu 23 minut ponad 2 tys. ton bomb. Pożary widoczne są z 250 km, dymy na 500 m. unoszą się w górę. Miasto jest bez wody i gazu. Z nalotu nie wróciło 38 maszyn. Równocześnie Moskity bombardowały Berlin i Magdeburg.

POŁUDNIE: Wojska am. zajęły Corvair i zbliżyły się do Postinelle. Francuzi zajęli Agna Fondata i przekroczyli rzekę Rapido. Zacięte walki toczą się k. Monte Priano ostatniej przyczółczy na drodze do Rzynu przed Cassino. Cassino jest b. mocno ufortyfikowane i Niemcy uważają je za niedo zdobycia.

WSCHÓD: Wojska sow. zajęły 13. I. kilka miejscowości na zach. i pld-zach. Sarn i przekroczyły granicę pol. w nowym miejscu zajmując Korzec. Zajęto Tu-

towicze oraz Starzec. Sowieci posuwają się w kierunku Równego. 14. I. Zajęto Stepań na prawym brzegu Horynia, 15. I. na zachód od Sarn sowieci pędzą rozbite formacje niem. i nie nie wskazują na to, aby Niemcy mogli stawiać tu skuteczny opór. Na innych odcinkach walk znajdują się sowieci 10 km. od Szepetiówki. 14. I. Stalin doniósł o zajęciu Możyna i Kalinkowicz. Winterton podaje z Moskwy, że opór niem. został w zupełności złamany i tym razem nie ich nie uratuje od zupełnej zagłady. Teraz los całej armii niem. zależy od wyniku kontrataku niem. pod Winnicą, gdzie na odcinku 140 km. między Winnicą a Humaniem toczą się ciężkie walki. Na zach. od Kalinkowicz sow. zajęli Nowosiółki, Klińsk, Jakiewnicze, Na froncie Sarn zajęto Kostopol, Antonówkę i Włodzimierz. Z ostatniej chwili: Miarodajne koła polskie w Londynie oświadczają, iż uważają one, że zarówno ten jak i treść komunikatu sow. są pożądanymi godnie zwłaszcza wobec pojednawczego tonu i treści oświadczenia pol. wykazującego dla dobra jednności narodów zjednoczonych gotowość rządu pol. do doprowadzenia rozmów z rządem sow. C. Hull oświadczył: Rząd St. Zjednocz. poinformował rząd sow. o gotowości do ofiarowania swych dobrych usług przy wznowieniu rozmów polsko-sow. Oczekujemy w niedalekiej przyszłości nawiązania stosunków dypl. między Polską a Sowiecami. Od rządu sow. nie nadeszła żadna odpowiedź. Bryt. czynniki oficjalne nie ogłosiły stanowiska zajętego wobec oświadczenia sow. Min. Eden studiował 17. I. treść deklaracji sow. Prem. Churchill jest stale poinformowany o rozwoju wypadków. "Nev York Times": Punkt ciężkości zagadnienia leży obecnie nie tylko w Londynie lecz w Waszyngtonie i Moskwie. Sprawa przeszła z kwestii polsko-sow. w zagadnienie Polski, Zw. Sow., W. Brytanii i St. Zjednoczonych. "Nev York Herald Tribune" z 16. I.: Rząd Pol. wysunął propozycję, która nie jest nie do przyjęcia: przeprowadzenia zamiast rozmów polsko-sow. konferencji Polski, Zw. Sow., Anglii i St. Zjedn. Związek Sow. ustąpił ze stanowiska nienaruszalności granic sow. z 1939 r.